

Curtea Supremă de Justiție
ÎN CHEIERE

26 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Toma Nadejda

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Botnaru Grigore în numele succesorilor părților vătămate, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2020, în cauza penală în privința lui

Chira Tudor x, născut la x, originar din satul xxx, raionul S xx, domiciliat în orașul xxxx,

Lîsenco Serghei x, născut la x, originar din satul x, domiciliat în orașul x,

Lîsenco Semion x născut la x, originar din satul x, raionul x, domiciliat în orașul x.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 14.02.2018 – 18.12.2019;

Instanța de apel: 14.02.2020 – 29.06.2020;

Instanța de recurs: 04.09.2020 – 26.04.2021.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 18 decembrie 2019:

Chira Tudor, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de 3 (trei) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis.

Lîsenco Serghei a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de 4 (patru) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis.

Lîsenco Semion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de 4 (patru) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis.

Au fost admise cererile de retragere a acțiunii civile depusă de Straistari Fiodora, Munteanu Zinaida și Ciobanu Tatiana.

A fost încetat procesul în latura civilă, explicându-le succesorilor victimelor Straistari Fiodora, Munteanu Zinaida și Ciobanu Tatiana că retragerea acțiunii

împiedică intentarea ulterioară în privința lui Chira Tudor, Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei a aceleiași acțiuni în cadrul procesului civil pe aceleași temeuri.

A fost dispusă încasarea în mod solidar din contul lui Chira Tudor, Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei în beneficiul statului suma de 11 669 (unsprezece mii șase sute șazeci și nouă) lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest cererea procurorului s-a respins ca neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că:

Chira Tudor, la 20 noiembrie 2017, activând în calitate de Președinte al Cooperativei de Producție „Orizont Extragere” conform procesului-verbal nr. 2 din 02 iulie 2017 al Adunării Generale al Asociaților întreprinderii în cauză, exploatând industrial mina de calcar pentru tăierea blocurilor mici a zăcămintului „Cricova II”, sectorul „Scurta” stratul „80”, amplasat la 2,5 km spre nord-vest de xxxx, având studii superioare miniere, iar conform fișei de post, aprobată prin ordinul Președintelui Cooperativei nr. 5 din 01.04.2017, obligația de a asigura măsurile de protecție a regulilor de exploatare minieră de către angajații din subordine prin amplasarea și utilizarea corectă a lucrărilor tehnico-ingenerești și a muncitorilor, să respecte și să se conducă de Legile, Hotărârile de Guvern și alte acte normative care vizează domeniul dat, cunoscând cu certitudine că în mină sunt încălcate regulile de exploatare minieră, semnalate de angajați prin scrisorile adresate conducerii Cooperativei de Producție „Orizont Extragere” din 07 august 2017 și Federației Sindicatelor în Construcție și Industriei Materialelor de Construcție „Sindicons”, contrar prevederilor art. 39 pct. a) și j), art. 61 pct. b) și art.77 din Codul subsolului, conform căruia beneficiarii subsolului asigură securitatea efectuării lucrărilor miniere, în condiții nepericuloase pentru oameni, iar în caz de pericol sistează imediat lucrările de excavare și evacuează lucrătorii într-un loc sigur; §7 al Regulilor unice de Securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și a zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile cu nr. x, aprobate prin Ordinul Ministerului Economiei nr. 221 din 29 decembrie 2010, conform căruia responsabilitatea față de organizarea și efectuarea evidenței persoanelor care intră și părăsesc mina, o poartă conducerea minei (întreprinderii); §16 din Regulile unice, potrivit căruia conducerea minei (întreprinderii) în scopul asigurării controlului asupra securității lucrărilor miniere, trebuie sistematic să verifice minuțios lucrările subterane; §72 din Regulile unice, conform căruia conducătorul minei (întreprinderii) periodic, dar nu mai rar decât odată în lună trebuie să verifice minuțios rezistența barelor din beton armat instalate în tavan pentru consolidarea acestuia; pct. 3 alin. (3) și pct. 8 din Regulamentul privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor la locul de muncă și prevenire a riscurilor profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 95 din 05 februarie 2009, potrivit căruia în cazul desfășurării activității în domeniul industriei extractive, angajatorul este obligat să organizeze serviciul intern de protecție și prevenire, care conform alin. (12) la pct. 4 din Regulament, este obligat să țină evidența zonelor cu risc ridicat și specific, iar la constatarea stării de pericol grav de accidentare, să ia imediat măsurile de securitate privind oprirea echipamentului

de lucru și/sau activității și evacuarea lucrătorilor din zona periculoasă (pct. 80 din Regulament), în perioada lunilor august-noiembrie 2017, urmărind scop de profit, intenționat nu a stopat activitatea angajaților până la lichidarea neajunsurilor semnalate, în rezultatul cărui fapt, la 20 noiembrie 2017, în intervalul de timp 14:00-15:00, în abatajul mașinii de tăiat piatră nr. 7 în momentul când se efectuau lucrări de tăiere a pietrei într-un loc nestabil din punct de vedere al structurii, durtății și rezistenței substanțelor calcaroase, au căzut rocile de calcar din tavan pe o suprafață de aproximativ 90 m², cu grosimea stratului prăbușit între 20 cm. și 40 cm., provocând decesul angajaților xxx.

Lîsenco Serghei activând în baza ordinului Președintelui Cooperativei de producție „Orizont Extragere” nr. 7 din 08 februarie 2007 în calitate de maestru în condiții de subteran de muncă, al Cooperativei de Producție „Orizont Extragere”, care exploata mina de calcar pentru tăierea blocurilor mici a zăcămintelor „Cricova II”, sectorul „Scurta” stratul „80”, amplasat la 2,5 km spre Nord-Vest de xxxxx, având atribuții de bază de supraveghere a respectării regulilor de securitate a lucrărilor de exploatare miniere, de control al respectării de către angajați a disciplinei de lucru și atribuții de neadmitere a încălcării regulilor de exploatare a mecanismelor de extracție de către angajații autorizați de lucrări miniere, nu a asigurat un control suficient al activității angajaților și anume, acționând contrar §16 a „Regulilor unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și a zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile” nr. xxxxx (puse în aplicare prin Ordinul Ministerului Economiei nr. 221 din 29 decembrie 2010), nu a vizitat locurile de muncă pe parcursul turei și nu a verificat tavanul care nu era consolidat în pas cu mașina de tăiat piatră la începutul și pe perioada efectuării lucrărilor de exploatare minieră și nu a stopat activitatea angajaților în abatajul mașinii de tăiat piatră nr. 7, în rezultatul cărui fapt, la 20 noiembrie 2017, în intervalul de timp 14:00-15:00, în momentul când se efectuau lucrări de tăiere a pietrei, au căzut rocile de calcar din tavan pe o suprafață de aproximativ 90 m² cu grosimea stratului prăbușit între 20 cm. și 40 cm., provocând decesul angajaților xxx.

Lîsenco Semion activând în baza ordinului Președintelui Cooperativei de producție „Orizont Extragere” nr. 4 din 01 aprilie 2017 în calitate de persoană responsabilă pentru supravegherea tehnică a obiectelor industrial periculoase, șef de sector al Cooperativei de Producție „Orizont Extragere”, care exploata mina de calcar pentru tăierea blocurilor mici a zăcămintelor, „Cricova II”, sectorul „Scurta”, stratul „80”, amplasat la 2,5 km spre nord-vest de s. Pașcani, r-nul Criuleni, având atribuții de conducător și organizator de producere în mină, fiind responsabil în virtutea atribuțiilor de serviciu de eliberarea sarcinilor de muncă, de neadmitere a încălcărilor regulilor de către lucrători a disciplinei de producție și de exploatare a mecanismelor de construcție de către angajații autorizați de lucrări miniere, acționând contrar §16 a „Regulilor unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și a zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile” nr. XXXXXXXX (puse în aplicare prin Ordinul Ministerului Economiei nr.221 din 29 decembrie 2010), prin

care se interzice de a fi eliberate sarcini de muncă în locurile unde sunt abateri de la cerințele de securitate, cu excepția sarcinilor de înlăturare a acestor abateri, cunoscând cu certitudine că tavanul era instabil, până la întărirea tavanului, la 20 noiembrie 2017 a eliberat sarcini echipei de muncitori în abatajul mașinei de tăiat piatră nr. 7 în componența lui xxxxx, loc în care tavanul era instabil, în rezultatul cărui fapt, la 20 noiembrie 2017, în intervalul de timp 14:00-15:00 minute, în momentul când se efectuau lucrări de tăiere a pietrei, au căzut rocile de calcar din tavan pe o suprafață de aproximativ 90 m² cu grosimea stratului prăbușit între 20 cm. și 40 cm., provocând decesul angajaților xxxxxx.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

3.1 Avocatul Placinta Grigorii în numele lui Chira Tudor prin care a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul Chira Tudor învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal să fie achitat.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

- nu este clară poziția acuzatorului de stat care consideră acțiunile lui Chira Tudor intenționate cu scop de profit, dar în final le califică ca fiind imprudență;

- nici un angajat al întreprinderii audiat ca martor în ședința de judecată nu a declarat că s-a adresat față de președintele Cooperativei referitor la careva încălcări a securității muncii și nu au fost luate măsuri;

- la fel specialiștii Bînzari Vitalie și Pîrvu Anatolie fiind audiați în ședința de judecată au declarat că în cadrul verificării cauzei accidentului vizat s-a constatat îndeplinirea insuficientă a atribuțiilor de serviciu a persoanelor cu răspundere - șeful de sector și maistrul și nerespectarea instrucției de securitate și sănătății muncii de către membrii echipajului;

- membrii echipajului nr. 7 nu au anunțat administrația despre condițiile de lucru în instabilitatea tavanului;

- necătând la aceasta, prima instanță pentru îndreptățirea sentinței adoptate față de Chira Tudor a invocat precum că în ședința de judecată s-au constatat contradicții esențiale în privința faptului că Chira Tudor nu cunoștea starea de fapt a situație din abatajul nr. 7. Pentru aceasta face trimitere la declarațiile inculpatului Chira Tudor care a confirmat că în ziua când a avut loc accidentul a fost la serviciu în mină, când șeful de sector Lîsenco Semion le-a împărțit muncitorilor sarcinile de lucru. La fel, declarațiile martorului Terlețchii Alexandru care era răspunzător de întărirea tavanului care a declarat că nu cunoaște dacă Chira Tudor știa despre aceasta. La fel, se referă la declarațiile martorului Căpățină Constantin care a declarat că indicații de a întări tavanul lui Terlețchii Alexandru i-au fost date de Lîsenco Semion sau Chira Tudor;

- consideră că nu pot fi luate în considerație declarațiile lui Căpățină Constantin referitor de la cine a primit indicații Terlețchi Alexandru, când ultimul a fost audiat și a declarat că încă pe data de 17.11.2017 a primit aceste indicații de la Lîsenco Semion;

- mai face trimitere prima instanță la o probă suplimentară cum este procesul-verbal de cercetare a circumstanțelor ce au dus la avaria cu decesul a trei

persoane din 30.11.2017, instanța nu a făcut cunoștință cu procesul-verbal dat. Informația din sentință a luat-o din probele acuzatorului de stat care intenționat, în rechizitoriu și dezbaterile judiciare nu a indicat care au fost totuși circumstanțele avariei constatate de comisie luând din acest proces-verbal momentele unde și cum s-a petrecut accidentul;

- de fapt, prin procesul-verbal din 30.11.2017 de cercetare tehnică a circumstanțelor ce au dus la avarie cu decesul a trei persoane au fost stabilite persoanele responsabile de exploatarea inofensivă a obiectului industrial periculos și care au admis încălcarea cerințelor securității urmate de producerea avariei și anume: eliberarea, de către șeful de sector, sarcinii de extracție minieră echipajului mașinii de tăiat piatră nr. 7 în condiții de risc sporit de securitate (instabilitatea tavanului în abataj); șeful de sector a ignorat indicațiile geologului dând indicații de întărire a tavanului instabil conform pașaportului de întărire prevăzut pentru tavan stabil și cu o stabilitate medie. Au fost încălcate prevederile xxx; îndeplinirea insuficientă a atribuțiilor de către maistru minier, nu a vizitat locurile de muncă pe parcursul turei. Au fost încălcate prevederile xxxxx; membrii echipajului mașinii de tăiat piatră nr. 7 nu au oprit lucrările de extracție minieră și nu au părăsit abatajul, cu informarea administrației, în condițiile de pericol sporit a tavanului. Au fost ignorate prevederile pct. 16 și pct. 31;

- din concluziile comisiei respective nu rezultă că Chira Tudor este vinovat de careva încălcări care au admis sau putea admite producerea avariei;

- acest fapt a fost confirmat în ședința de judecată de către specialiștii care au cercetat nemijlocit cazul Bînzari Vitalie și Pîrvu Anatolie.

3.2. Avocatul Bîrcă Grigore în numele lui Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei prin care a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care acțiunile inculpaților Lîsenco Semion, Lîsenco Serghei să fie recalificate în baza art. 183 alin. (2) Cod Penal, cu stabilirea pedepsei în limita prevăzută de sancțiunea acestui articol, prin aplicarea prevederilor art. 78 și art. 90 Cod Penal.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

-pedeapsa stabilită prin sentința atacată este disproporționată faptei infracționale, incriminate dâșilor, calificarea ei ca încălcare a regulilor de securitate la efectuarea exploatărilor miniere, soldată cu deces de persoane fiind una greșită.

- instanța nu a elucidat toate circumstanțele care atenuază răspunderea și fac posibilă condamnarea inculpaților cu suspendarea condiționată a executării pedepsei;

- la stabilirea pedepsei, instanța a reținut ca circumstanță atenuantă doar recuperarea de către inculpați a pagubei pricinuite familiilor victimelor a câte 200000 lei pentru fiecare și prezența a doi copii minori în familia lui Lîsenco Serghei, fiind lăsate fără apreciere circumstanțele ce țin de recunoașterea vinovăției pe deplin, de căința sinceră a inculpaților, de ilegalitatea acțiunilor victimelor prin continuarea procesului de extragere a blocurilor de calcar în condiții de pericol contrar instrucțiunilor de protecție a muncii, care potrivit art.

76 Cod Penal, poartă la fel un caracter atenuant, stabilirea căroră influențează esențial la individualizarea pedepsei;

- nu s-a ținut cont nici de faptul că inculpatul Lîsenco Semion are o vârstă înaintată, suferă de o boală incurabilă (este diagnosticat cu cancer de cută, se află la evidența medicului-oncolog din 2012);

- atât organul de urmărire penală, cât și instanța de judecată au stabilit în acțiunile/inacțiunile inculpaților Lîsenco Semion, șef de sector și Lîsenco Serghei, maistru miner, ambii fiind persoane cu funcții de răspundere în cadrul Cooperativei de Producere „Orizont-Extragere”, cu unicul gen de activitate în domeniul miner, încălcarea Regulilor unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile xxxx, neaplicabile în speță;

- regulile unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile xxxxxx, care stau la baza învinuirii inculpaților Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei, fiind un document normativ-tehnic din Federația Rusă, a fost pus în aplicare în Republica Moldova prin ordinul Ministerului Economiei nr. 221 din 29.12.2010 în temeiul art. 2 alin. (3) al Legii nr. 803-XIV din 11.02.2000 „privind securitatea industrială a obiectelor industrial periculoase”;

- legea menționată a fost abrogată în legătură cu adoptarea unei noi legi privind securitatea industrială a obiectelor industrial periculoase nr. 116 din 18.05.2012. Conform art. 21 al acestei Legi, actele normative în domeniu, inclusiv și documentele normativ-tehnice, se aplică în măsura în care nu contravin legii în cauză;

- documentele normativ-tehnice în domeniul securității industriale din alte state, potrivit art. 3 alin. (4), (5) al Legii noi privind securitatea industrială a obiectelor industrial periculoase, devin aplicabile și obligatorii în Republica Moldova în baza acordurilor interstatuale, odată cu considerarea echivalenței lor cu documentele normativ-tehnice naționale, care identifică caracterul obligatoriu al documentului normativ-tehnic, textul căroră urmează a fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Economiei. Prin ordinul Ministerului Economiei nr. 221 din 29.12.2010, poziția nr. 84 din anexa nr. 1, au fost puse în aplicare Regulile unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile cu sigla xxxxxx, fără a fi specificată echivalența lor cu documentele similare naționale, care identifică caracterul obligatoriu al acestui document, nefiind textul publicat pe pagina web oficială a Ministerului Economiei. Aceste neconformități cu Legea nr.116 din 18.05.2012 „privind securitatea industrială a obiectelor industrial periculoase”, exclud aplicarea Regulile unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile cu sigla xxxxxx;

- la stabilirea vinovăției inculpaților, instanța a reținut un document normativ-tehnic, care la momentul comiterii infracțiunii nu putea fi aplicat, considerând nejustificat valabilitatea ordinului Ministerului Economiei, prin care

au fost aprobate Regulile unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile cu sigla xxxxxxxx;

- consideră că calificarea faptelor infracționale, comise de inculpații Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei pe indicii obiectivi ale infracțiunii prevăzute de art. 300 lit. a) și b) Cod penal, prezintă o eroare juridică, care necesită corectare;

- în speță, calificarea juridică a acțiunilor/inacțiunilor inculpaților Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei potrivit art. 300, lit. a) și b) Cod penal nu întrunește semnele obiective ale acestei infracțiuni. Regulile de securitate, încălcarea cărora este stipulată în dispoziția acestui articol, nu pot fi aplicate. Nerespectarea de către inculpați a regulilor de securitate și protecție a muncii, stabilite în fișele de post, încălcări care au provocat deces de persoane și care sunt recunoscute de către ei, se încadrează în indicii infracțiunii prevăzute de art. 183 alin. (2) Cod penal.

3.3. Avocatul Botnaru Grigore în numele succesorilor părților vătămate și civile Zinaida Munteanu, Tatiana Ciobanu, Feodora Straistari prin care a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care a-i recunoaște culpabili pe inculpații Lîsenco Serghei, Lîsenco Semion de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal și a le stabili pedeapsă penală sub formă de 6 (șase) ani închisoare. Pedeapsa stabilită inculpatului Chira Tudor de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal sub formă de închisoare de 3 (trei) ani a o suspenda condiționat în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

- măsura de pedeapsă stabilită inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion în baza art. 300, lit. a) și b) Cod penal este una prea blândă, în coraport cu fapta imputată, cât și a consecințelor care au survenit-decesul a trei persoane, angajați ai Cooperativei de Producție „Orizont-Extragere”;

- la stabilirea pedepsei inculpaților Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei, instanța de judecată a motivat prin faptul că ultimii anterior nu au fost trași la răspundere penală, se caracterizează pozitiv, la evidența medicului narcolog și sau psihiatru nu se află;

- la stabilirea pedepsei inculpatului Lîsenco Semion instanța a mai motivat prin faptul, că ultimul are la întreținere doi copii minori;

- instanța a mai motivat prin faptul, că circumstanțe agravante stipulate de art. 77 Cod Penal nu au fost stabilite;

- în contextul art. 76 (s-a indicat art. 77) alin. (1) lit. e) Cod penal, instanța a indicat în calitate de circumstanță atenuantă repararea benevolă a pagubei pricinuite de către inculpați;

- la stabilirea pedepsei inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion în baza art. 300, lit. a) și b) Cod penal sub formă a câte 4 (patru) ani închisoare, instanța a motivat, că pedeapsa penală este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, ori practica judiciară demonstrează, că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de

nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. Mai indică instanța de judecată că, pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale;

- astfel, făcând o concluzie a motivelor de stabilire a pedepsei inculpaților Lîsenko Serghei și Lîsenko Semion în baza art. 300, lit. a) și b) Cod penal sub formă a câte 4 (patru) ani închisoare, se poate conchide că pedeapsa este stabilită contrar prevederilor art. 7, 61, 75, cât și Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 5 din 19.06.2006 „privind sentința judecătorească”;

- la stabilirea pedepsei inculpaților Lîsenko Serghei și Lîsenko Semion instanța nu a luat în considerație faptul că conform art. 16 alin. (4) Cod penal, infracțiunea imputată inculpaților se consideră ca gravă, sancțiunea art. 300, lit. a), b) Cod Penal prevăzând o pedeapsă sub formă de închisoare de la 3 (trei) la 10 (ani) închisoare;

-pedeapsa penală stabilită este una neechitabilă faptului, nemotivată, indicându-se că inculpatul Lîsenko Serghei are la întreținere doi copii minori;

- în cazul dat concret, instanța de fond nu a luat în considerație faptul că succesorii părților vătămate și civile Munteanu Zinaida, Ciobanu Tatiana și Straistari Feodora au rămas văduve, având la întreținere a câte doi copii minori, aflându-se la întreținere totală la momentul decesul soților, rămânând fără nici un sprijin;

- succesorul părții vătămate și civile Munteanu Zinaida nu este încadrată în câmpul muncii nici până la moment, dat fiind faptul vârstei copilului minor, Munteanu David, a stării de sănătate. Urmare a decesului soțului Munteanu Ion, ultima a rămas și singurul sprijin al tatălui ultimului, Munteanu Ion Petru, care după tragedia decesului fiului, are consecințe grave de sănătate (psihiatrice);

- succesorul părții vătămate și civile Straistari Feodora nu este încadrată în câmpul muncii oficial, activează ocazional, din motivul stării sănătății, fapte ce se referă și la succesorul părții vătămate și civile Ciobanu Tatiana;

- argumentele instanței, precum că practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

- după comiterea faptei, inculpatul Lîsenko Serghei s-a eliberat din funcția deținută, lăsând pe umerii Președintelui Cooperativei de producție „Orizont Extragere” Chira Tudor restituirea indemnizației unice succesorilor părților vătămate și civile în legătură cu decesul soților;

- în cazul dat, stabilirea unei pedepse neproportionale faptei imputate inculpaților Lîsenko Serghei și Lîsenko Semion este o nedreptate față de succesorii părților vătămate, ori această pedeapsă de asemenea este o nedreptate, jignire, înrăire și neîncredere în actul de îndeplinire a justiției;

- instanța de judecată urmează a apăra interesele celor pătimiți, în strictă conformitate cu legea și a nu le degreva din drepturile sale de a fi satisfăcuți de supremația Legii penale, cum nu este în cazul dat;

- astfel, măsura de pedeapsă solicitată inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion a câte 6 (șase) ani închisoare, corespunde faptelor infracționale;
 - măsura de pedeapsă stabilită inculpatului Chira Tudor sub formă de 3 (trei) ani închisoare este una prea aspră în concordanță cu fapta imputată;
 - inculpatul Chira Tudor, reieșind din materialele cauzei penale, se face cel mai puțin vinovat de comiterea faptei imputate, ce a dus la decesul angajaților xxxxxx la 20.11.2017;
 - din momentul tragediei expuse, inculpatul Chira Tudor a fost și este unica persoană care a susținut moral și financiar succesorii părților vătămate și civile, care și până în prezent le susține;
 - restituirea pagubei materiale, cât și a celei morale pe prezenta cauză penală se datorează în exclusivitate inculpatului Chira Tudor;
 - în legătură cu tragedia expusă, în adresa Cooperativei de producție „Orizont Extragere a fost înaintată cerere de achitare a indemnizației unice în legătură cu decesul angajaților xxxxx în urma accidentului de muncă, ce urmează a fi achitată soțiilor defuncțiilor - succesurilor părților vătămate și civile xxxxxxxxx;
 - la moment, Cooperativa de producție „Orizont Extragere”, în persoana inculpatului Chira Tudor urmează a achita indemnizația unică în legătură cu decesul angajaților Xxxxxxx succesurilor părților vătămate;
 - urmare a accidentului de muncă mortal, la moment la Cooperativa de producție „Orizont-Extragere” mulți angajați s-au eliberat, activând un număr redus de persoane, ce creează o dificultate la achitarea indemnizației unice în legătură cu decesul angajaților xxxxxx;
 - inculpatul Chira Tudor este concomitent fondator al Cooperativei de producție „Orizont Extragere”, președinte și director executiv, care îndeplinește și alte funcții, în scopul restituirii indemnizației date;
 - condamnarea inculpatului Chira Tudor la pedeapsa de 3 (trei) ani închisoare cu executare, este echivalentă cu condamnarea dublă a succesurilor părților vătămate, care au rămas văduve, copiii rămași orfani, fără sprijin financiar, care va duce la imposibilitatea încasării indemnizației unice în legătură cu decesul soțiilor;
 - poziția pe marginea cauzei penale a fost preventiv consultată cu reprezentanții părților vătămate și civile Munteanu Zinaida, Ciobanu Tatiana și Straistari Feodora;
 - astfel, la stabilirea pedepselor inculpaților, instanța urmează a ține cont de prevederile art. 75, 76, 77 Cod Penal, de comportamentul inculpaților la momentul săvârșirii faptei, cât și după cele nominalizate;
 - inculpatul Chira Tudor, în opinia cât și a succesurilor părților vătămate și civile Muntean Zinaida, Ciobanu Tatiana și Straistari Feodora este persoana cu o vinovăție mai puțin redusă față de inculpații Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion.
4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2020, apelul avocatului Bîrcă Grigore în numele inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion a fost respins ca fiind nefundat. Apelurile declarate de avocatul Placinta Grigorii în numele inculpatului Chira Tudor și de avocatul Grigore Botnaru în

numele succesorilor părților vătămate și civile Zinaida Munteanu, Tatiana Ciobanu, Feodora Straistari au fost admise, casată parțial sentința, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță:

Lui Chira Tudor, Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal pedeapsa sub formă de închisoare aplicată prin sentință în conformitate cu art. 90 Cod Penal a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani.

În rest, sentința Judecătorei Criuleni, sediul Central din 18 decembrie 2019, a fost menținută.

4.1 Instanța de apel a constatat: prima instanță, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpaților Chira Tudor, Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 300, lit. a), b) Cod penal—încălcarea regulilor de securitate la efectuarea exploatărilor miniere, a lucrărilor de construcție miniere, soldată cu decesul a trei persoane.

Cu referire la poziția avocatului Placinta Grigorii în numele inculpatului Chira Tudor prin care s-a solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare în privința inculpatului Chira Tudor, dar și a avocatului Bîrcă Grigore în numele inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion privind recalificarea acțiunilor inculpaților în baza art. 183, alin. (2) Cod penal, instanța de apel a apreciat că argumentele invocate de către partea apărării sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute, or, în cadrul cercetării judecătorești, în urma verificării și aprecierii ansamblului de probe administrat la materialele cauzei, instanța de apel a constatat legalitatea și temeinicia soluției primei instanțe privind stabilirea vinovăției inculpaților Chira Tudor, Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion și încadrarea juridică a acțiunilor infracționale în baza art. 300, lit. a), b) Cod penal.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele avocatului Placinta Grigorii potrivit căruia, nevinovăția inculpatului Chira Tudor poate fi susținută pe faptul că nici un angajat al întreprinderii, audiat ca martor în ședința de judecată nu a declarat că s-a adresat la Președintele Cooperativei referitor la careva încălcări a securității muncii și nu au fost luate măsuri, deoarece aceste afirmații nu disculpă acțiunile inculpatului Chira Tudor, care activând în calitate de Președinte al Cooperativei de producție „Orizont Extragere” avea obligația de a asigura măsurile de protecție a regulilor de exploatare minieră de către angajații din subordine prin amplasarea și utilizarea corectă a lucrărilor tehnico-ingenerești și a muncitorilor, or, prin scrisorile adresate conducerii Cooperativei de Producție „Orizont Extragere” din 07 august 2017 și Federației Sindicatelor în Construcție și Industriei Materialelor de Construcții „Sindicons”, conducerea Cooperativei de Producție „Orizont Extragere” a fost sesizată de către angajați despre încălcarea regulilor de exploatare minieră.

Instanța de apel a respins argumentele avocatului Placinta Grigorii care și-a

întemeiat poziția de apărare pe faptul că specialiștii Bînzari Vitalie și Pîrvu Anatolie au declarat că în cadrul verificării cauzei accidentului vizat, s-a constatat îndeplinirea insuficientă a atribuțiilor de serviciu a persoanelor cu răspundere – șeful de sector și maistrul și nerespectarea instrucției de securitate și sănătății muncii de către membrii echipajului.

În speță, învinuirea în comiterea infracțiunii, a fost înaintată și lui Lîsenco Serghei, maistru în condiții de subteran de muncă și lui Lîsenco Semion, persoană responsabilă pentru supravegherea tehnică a obiectelor industrial periculoase, șef de sector al Cooperativei de Producție „Orizont Extragere”, cu stabilirea vinovăției și a inculpatului Chira Tudor, anume reieșind din funcția de Președinte al Cooperativei de Producție „Orizont Extragere” și care a admis încălcarea regulilor de securitate la efectuarea exploatărilor miniere, a lucrărilor de construcție miniere, soldată cu decesul a trei persoane.

Cu referire la argumentele avocatului Placinta Grigorii precum că prima instanță eronat a pus la baza sentinței de condamnare a inculpatului Chira Tudor declarațiile martorilor audiați în cadrul ședinței de judecată, instanța de apel a constatat că declarațiile martorilor au fost reținute ca urmare a aprecierii acestora în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod procedură penală.

Instanța de apel, apreciind din punct de vedere al coroborării lor, și anume declarațiile martorilor Terlețchi Alexandru, Căpățină Constantin, precum și declarațiile inculpatului Lîsenco Serghei, care și în ședința instanței de apel a confirmat că cunoștea că tavanul nu era întărit, dar lucrările se efectuau în scopul dat, atestă că inculpatul Chira Tudor era la curent cu starea de fapt a lucrurilor în abatajul nr. 7 în care s-a produs accidentul, dar nu a intervenit în nici un mod în vederea sistării lucrărilor.

În ceea ce privește dezacordul avocatului Placinta Grigorii cu proba administrată la faza urmăririi penale – procesul-verbal de cercetare a circumstanțelor ce au dus la avaria cu decesul a trei persoane din 30.11.2017, instanța de apel nu a stabilit nici un temei de a pune la îndoială legalitatea administrării acestei probe sau a veridicității informațiilor ce sunt furnizate prin intermediul acestei probe, din conținutul căreia rezultă că în abatajul mașinii de tăiat piatră nr. 7 au căzut rocile de calcar din tavan de pe o suprafață de aproximativ 90 m.p., grosimea stratului prăbușit încadrându-se între 20-40 cm. La intersecția excavațiilor (pct. de reper nr. 644) tavanul era consolidat cu bare din beton armat. După intersecție (direcția mașinii de tăiat piatră nr. 7) erau perforate în tavan 15 găuri în trei rânduri pentru instalarea barelor de beton armat, însă barele nu au fost instalate, ceea ce a slăbit rezistența rocilor în tavan. În calitate de cauze generalizate ale avariei au fost stabilite: pe lângă altele nivelul scăzut de dirijare a lucrărilor inclusiv de către președintele Cooperativei „Orizont Extragere, care conform atribuțiilor de serviciu avea obligația de a asigura măsuri de protecție a muncii a angajaților din subordine prin amplasarea și utilizarea corectă a lucrărilor tehnico-inginerești și a muncitorilor.

Instanța de apel a apreciat că conținutul procesului-verbal de cercetare a circumstanțelor ce au dus la avaria cu decesul a trei persoane din 30.11.2017

coroborează cu declarațiile specialistului Ciubotaru Valerian, concluziile despre vinovăția inculpatului Chira Tudor, sunt întemeiate și pe faptul că acesta a ignorat datele din proiectul de exploatare a zăcămintului, precum și în nota informativă atașată planului de desfășurare a lucrărilor miniere pentru anul 2017 (zăcămintul de calcar „Cricova-II”, sectorul „Scurta”), în care era indicat expres că în masivul de rocă substanțele calcaroase aveau o structură eterogenă și duritate scăzută în comparație cu rocile în care erau încorporate.

Cu referire la argumentele avocatului Placinta Grigorii potrivit căruia, acuzatorul de stat a considerat acțiunile inculpatului Chira Tudor ca fiind intenționate, cu scop de profit, iar în final le califică ca fiind imprudente, instanța de apel nu a stabilit careva erori în sensul dat, având în vedere că latura subiectivă a infracțiunii se caracterizează prin intenție sau imprudență în raport cu fapta prejudiciabilă și prin imprudență în raport cu urmările prejudiciabile.

În ceea ce privește poziția de apărare a avocatului Bîrcă Grigore formulată în numele inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion, instanța de apel a respins-o, argumentele părții apărării în partea ce ține de faptul că la stabilirea vinovăției inculpaților, prima instanță a reținut un document normativ-tehnic, care la momentul comiterii infracțiunii nu putea fi aplicat, considerând nejustificat valabilitatea ordinului Ministerului Economiei, prin care au fost aprobate Regulile unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile cu sigla xxxxxx, or, conținutul Regulilor indicate supra, au fost aprobate prin Ordinul Ministerului Economiei nr. 221 din 29 decembrie 2010, care are putere juridică obligatorie, acesta nefiind abrogat, încălcarea căroră a fost reținută în sarcina inculpaților.

În contextul dat, instanța de apel a respins ca nefondată solicitarea avocatului Bîrcă Grigore privind recalificarea acțiunilor inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion în baza art. 183 alin. (2) Cod penal, or, organul de urmărire penală corect a calificat acțiunile inculpaților în baza art. 300, lit. a), b) Cod penal.

Instanța de apel a reținut că inculpatul Lîsenco Serghei, în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, a confirmat faptul că dânsul cunoștea faptul că tavanul nu era întărit, dar lucrările se efectuau în scopul dat, iar din acest motiv, trebuia să insiste ca garda să nu plece, considerând că aceasta este vina lui.

Instanța de apel a constatat că vinovăția inculpaților Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei este confirmată și prin declarațiile martorului Terlețchii Alexandru, declarațiile martorului Căpățina Constantin.

Cu referire la argumentele avocatului Bîrcă Grigore privind neadmiterea ca probe a proceselor-verbale de cercetare tehnică a circumstanțelor ce au adus la avarie cu deces de persoane și a accidentului de muncă, întocmite de membrii comisiilor formate de organele de supraveghere în domeniul securității industriale a obiectelor periculoase și Inspecției de stat a muncii, prima instanță a apreciat că acestea nu pot fi reținute ca fiind pertinente, or, pe lângă faptul că apărătorul nu a adus în acest sens careva argumente, datele ce se conțin în procesele-verbale

vizate, au fost verificate în cadrul urmăririi penale de către ofițerul de urmărire penală în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, prin cercetarea sursei din care provin, fiind anexate la materialele cauzei, iar în continuare au servit în vederea administrării de noi probe.

Instanța de apel a indicat că inculpații au manifestat imprudență față de urmările prejudiciabile survenite, or, dânsii chiar dacă nu își dădeau seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor și inacțiunilor admise, nu au prevăzut posibilitatea survenirii acestor urmări, însă în virtutea funcțiilor pe care le dețineau trebuiau și puteau să le prevadă.

Instanța de apel a constatat că prima instanță nu a reținut cu titlu de circumstanțe agravante „provocarea prin infracțiune a unor urmări grave și săvârșirea infracțiunii prin mijloace care prezintă un pericol social sporit”, invocate de acuzatorul de stat, or, în sensul art. 77 alin. (1), lit. b) Cod penal, se înțeleg „urmări grave” doar acelea care nu sunt incluse în componența infracțiunii în calitate de semne obligatorii ale laturii obiective a componenței respective de infracțiune.

Instanța de apel, verificând soluția primei instanțe referitor la modalitatea de executare a pedepsei penale sub formă de închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip deschis aplicată inculpaților, a apreciat că aceasta este inechitabilă, în coraport cu personalitatea inculpaților, cu atitudinea acestora față de infracțiune, care au regretat evenimentele ce au avut loc la data de 20.11.2017, modul de manifestare a inculpaților în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, care nu au împiedicat la desfășurarea procesului penal, precum și față de acțiunile inculpaților, care au recuperat benevol prejudiciile cauzate succesurilor victimelor.

În ceea ce privește argumentele avocatului Botnaru Grigore referitor la faptul că restituirea pagubei materiale, cât și morale se datorează în exclusivitate inculpatului Chira Tudor, instanța de apel nu le-a reținut ca fiind întemeiate, întrucât din materialele cauzei penale, rezultă că atât inculpatului Chira Tudor, cât și inculpații Lîsenko Serghei și Lîsenko Semion au recuperat prejudiciul cauzat succesurilor părților vătămate, fapt pentru care prima instanță a admis cererile de retragere a acțiunii civile depusă de Munteanu Zinaida, Straistari Fiodora, Ciobanu Tatiana împotriva inculpaților și a dispus încetarea procesului în latura civilă.

La fel, în ceea ce privește indemnizația unică, instanța de apel a reținut că aceasta se achită prin contract de către Cooperativa de producție „Orizont Extragere”, în fiecare lună a câte 30 000 lei, astfel după cum a indicat inculpatul Chira Tudor în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel.

Evaluând și apreciind circumstanțele cauzei în coraport cu personalitatea inculpaților, instanța de apel a considerat că în speță sunt întrunite condițiile privind suspendarea condiționată a executării pedepsei, așa cum inculpații nu prezintă pericol pentru societate, nu au antecedente penale, nu au fost stabilite careva circumstanțe care să caracterizeze negativ personalitatea inculpaților, prevalând circumstanțele pozitive, iar totalitatea acestor aspecte formează

convingerea instanței de apel că corectarea și reeducarea inculpaților va fi posibilă în condițiile aplicării prevederilor art. 90 Cod Penal, ceea ce va oferi o mai bună protecție intereselor societății și va evita consecințele negative ale izolării de societate a inculpaților și a plasării acestora în mediul penitenciar.

5. *Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar* de către avocatul Botnaru Grigore în numele succesorilor părților vătămate, prin care invocând incidența pct. 10 a dispozițiilor alin. (1), art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei în instanța de apel, din motiv că pedeapsa individualizată inculpaților este contrar prevederilor legale.

În susținerea recursului avocatul a invocat că:

- pedeapsa este una prea blândă, în raport cu fapta imputată, cât și a consecințelor care au survenit-decesul a trei persoane, angajați ai Cooperativei de Producție Orizont-Extragere;

- pedeapsa este stabilită contrar prevederilor art. 7, 61, 75, cât și Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a republicii Moldova nr. 5 din 19.06.2006 "Privind sentința judecătorească".

6. La 22 septembrie 2020, avocatul Botnaru Grigore în numele succesorilor părților vătămate, a depus cerere de retragere a cererii de recurs ordinar declarat la 21 august 2020, împotriva deciziei *Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2020*, în cauza penală privindu-i pe Chira Tudor Vasiliu, Lîsenco Serghei Semion, Lîsenco Semion Fiodor.

7. Examinând cererea de retragere a recursului în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal concluzionează următoarele.

Conform art. 423 Cod de procedură penală „*Persoanele menționate în art. 421 pot retrage recursul în condițiile art.407, care se aplică în mod corespunzător*”.

Potrivit prevederilor art. 407 alin.(1), (3) Cod de procedură penală, până la începerea cercetării judecătorești la instanța de apel, oricare dintre părți își poate retrage apelul declarat. Retragerea trebuie să fie făcută de apelant. În cazul retragerii apelului, instanța de apel încetează procedura de apel.

Astfel, procedura de examinare a recursului ordinar declarat de către avocatul Botnaru Grigore în numele succesorilor părților vătămate, împotriva deciziei *Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2020*, în cauza penală privindu-i pe *Chira Tudor x, Lîsenco Serghei x, Lîsenco Semion x*, urmează a fi încetată întrucât potrivit materialelor dosarului se constată că, la data de 22.09.2020, a fost înregistrată cu nr. 4214, cererea avocatul Botnaru Grigore în numele succesorilor părților vătămate, privind retragerea cererii de recurs ordinar împotriva deciziei *Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2020*, în cauza penală privindu-i pe Chira Tudor x, Lîsenco Serghei x, Lîsenco Semion x.

Raportând situația dată la prevederile legale ce reglementează cazul în care se poate retrage recursul, instanța de recurs consideră că urmează a fi admisă cererea de retragere a recursului și încetată procedura de recurs în cauza respectivă.

8. În conformitate cu prevederile art. 423, art. 407 alin.(1), (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DISPUNE:

Încetarea procedurii de judecare a recursului ordinar declarat de către avocatul Botnaru Grigore în numele succesorilor părților vătămate, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2020, în cauza penală în privința lui *Chira Tudor x, Lîsenco Serghei x, Lîsenco Semion x*, în legătură cu retragerea recursului.

Încheierea este irevocabilă.

Încheierea motivată pronunțată la 25 mai 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

26 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Toma Nadejda

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2020, în cauza penală în privința lui

Chira Tudor x, născut la x, originar din satul x, raionul x, domiciliat în orașul x,

Lîsenco Serghei xxx, născut la x, originar din satul x, raionul x, domiciliat în orașul x,

Lîsenco Semion x născut la x, originar din satul x, raionul x, domiciliat în orașul x.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 14.02.2018 – 18.12.2019;

Instanța de apel: 14.02.2020 – 29.06.2020;

Instanța de recurs: 04.09.2020 – 26.04.2021.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 18 decembrie 2019:

Chira Tudor, a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de 3 (trei) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis.

Lîsenco Serghei a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de 4 (patru) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis.

Lîsenco Semion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de 4 (patru) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis.

Au fost admise cererile de retragere a acțiunii civile depusă de Straistari Fiodora, Munteanu Zinaida și Ciobanu Tatiana.

A fost încetat procesul în latura civilă, explicându-le succesorilor victimelor Straistari Fiodora, Munteanu Zinaida și Ciobanu Tatiana că retragerea acțiunii

împiedică intentarea ulterioară în privința lui Chira Tudor, Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei a aceleiași acțiuni în cadrul procesului civil pe aceleași temeuri.

A fost dispusă încasarea în mod solidar din contul lui Chira Tudor, Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei în beneficiul statului suma de 11 669 (unsprezece mii șase sute șazeci și nouă) lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest cererea procurorului s-a respins ca neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că:

Chira Tudor, la 20 noiembrie 2017, activând în calitate de Președinte al Cooperativei de Producție „Orizont Extragere” conform procesului-verbal nr. 2 din 02 iulie 2017 al Adunării Generale al Asociaților întreprinderii în cauză, exploatând industrial mina de calcar pentru tăierea blocurilor mici a zăcămintului „Cricova II”, sectorul „Scurta” stratul „80”, amplasat la 2,5 km spre nord-vest de s. Pașcani, r-nul Criuleni, având studii superioare miniere, iar conform fișei de post, aprobată prin ordinul Președintelui Cooperativei nr. 5 din 01.04.2017, obligația de a asigura măsurile de protecție a regulilor de exploatare minieră de către angajații din subordine prin amplasarea și utilizarea corectă a lucrărilor tehnico-ingineresti și a muncitorilor, să respecte și să se conducă de Legile, Hotărârile de Guvern și alte acte normative care vizează domeniul dat, cunoscând cu certitudine că în mină sunt încălcate regulile de exploatare minieră, semnalate de angajați prin scrisorile adresate conducerii Cooperativei de Producție „Orizont Extragere” din 07 august 2017 și Federației Sindicatelor în Construcție și Industriei Materialelor de Construcții „Sindicons”, contrar prevederilor art. 39 pct. a) și j), art. 61 pct. b) și art.77 din Codul subsolului, conform căruia beneficiarii subsolului asigură securitatea efectuării lucrărilor miniere, în condiții nepericuloase pentru oameni, iar în caz de pericol sistează imediat lucrările de excavare și evacuează lucrătorii într-un loc sigur; §7 al Regulilor unice de Securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și a zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile cu nr. XXXXXXX, aprobate prin Ordinul Ministerului Economiei nr. 221 din 29 decembrie 2010, conform căruia responsabilitatea față de organizarea și efectuarea evidenței persoanelor care intră și părăsesc mina, o poartă conducerea minei (întreprinderii); §16 din Regulile unice, potrivit căruia conducerea minei (întreprinderii) în scopul asigurării controlului asupra securității lucrărilor miniere, trebuie sistematic să verifice minuțios lucrările subterane; §72 din Regulile unice, conform căruia conducătorul minei (întreprinderii) periodic, dar nu mai rar decât odată în lună trebuie să verifice minuțios rezistența barelor din beton armat instalate în tavan pentru consolidarea acestuia; pct. 3 alin. (3) și pct. 8 din Regulamentul privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor la locul de muncă și prevenire a riscurilor profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 95 din 05 februarie 2009, potrivit căruia în cazul desfășurării activității în domeniul industriei extractive, angajatorul este obligat să organizeze serviciul intern de protecție și prevenire, care conform alin. (12) la pct. 4 din Regulament, este obligat să țină evidența zonelor cu risc ridicat și specific, iar la constatarea stării de pericol grav de accidentare, să ia imediat măsurile de securitate privind oprirea

echipamentului de lucru și/sau activității și evacuarea lucrătorilor din zona periculoasă (pct. 80 din Regulament), în perioada lunilor august-noiembrie 2017, urmărind scop de profit, intenționat nu a stopat activitatea angajaților până la lichidarea neajunsurilor semnalate, în rezultatul cărui fapt, la 20 noiembrie 2017, în intervalul de timp 14:00-15:00, în abatajul mașinii de tăiat piatră nr. 7 în momentul când se efectuau lucrări de tăiere a pietrei într-un loc nestabil din punct de vedere al structurii, durității și rezistenței substanțelor calcaroase, au căzut rocile de calcar din tavan pe o suprafață de aproximativ 90 m², cu grosimea stratului prăbușit între 20 cm. și 40 cm., provocând decesul angajaților Xxxxxxx.

Lîsenco Serghei activând în baza ordinului Președintelui Cooperativei de producție „Orizont Extragere” nr. 7 din 08 februarie 2007 în calitate de maestru în condiții de subteran de muncă, al Cooperativei de Producție „Orizont Extragere”, care exploata mina de calcar pentru tăierea blocurilor mici a zăcămintelor „Cricova II”, sectorul „Scurta” stratul „80”, amplasat la 2,5 km spre Nord-Vest de s. Pașcani, r-nul Criuleni, având atribuții de bază de supraveghere a respectării regulilor de securitate a lucrărilor de exploatare miniere, de control al respectării de către angajați a disciplinei de lucru și atribuții de neadmitere a încălcării regulilor de exploatare a mecanismelor de extracție de către angajații autorizați de lucrări miniere, nu a asigurat un control suficient al activității angajaților și anume, acționând contrar §16 a „Regulilor unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și a zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile” nr. XXXXXXXX (puse în aplicare prin Ordinul Ministerului Economiei nr. 221 din 29 decembrie 2010), nu a vizitat locurile de muncă pe parcursul turei și nu a verificat tavanul care nu era consolidat în pas cu mașina de tăiat piatră la începutul și pe perioada efectuării lucrărilor de exploatare minieră și nu a stopat activitatea angajaților în abatajul mașinii de tăiat piatră nr. 7, în rezultatul cărui fapt, la 20 noiembrie 2017, în intervalul de timp 14:00-15:00, în momentul când se efectuau lucrări de tăiere a pietrei, au căzut rocile de calcar din tavan pe o suprafață de aproximativ 90 m² cu grosimea stratului prăbușit între 20 cm. și 40 cm., provocând decesul angajaților x.

Lîsenco Semion activând în baza ordinului Președintelui Cooperativei de producție „Orizont Extragere” nr. 4 din 01 aprilie 2017 în calitate de persoană responsabilă pentru supravegherea tehnică a obiectelor industrial periculoase, șef de sector al Cooperativei de Producție „Orizont Extragere”, care exploata mina de calcar pentru tăierea blocurilor mici a zăcămintelor, „Cricova II”, sectorul „Scurta”, stratul „80”, amplasat la 2,5 km spre nord-vest de xxx, având atribuții de conducător și organizator de producere în mină, fiind responsabil în virtutea atribuțiilor de serviciu de eliberarea sarcinilor de muncă, de neadmitere a încălcărilor regulilor de către lucrători a disciplinei de producție și de exploatare a mecanismelor de construcție de către angajații autorizați de lucrări miniere, acționând contrar §15 a „Regulilor unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și a zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile” nr. XXXXXXXX (puse în aplicare prin Ordinul Ministerului Economiei nr.221 din 29 decembrie 2010), prin care se interzice de a

fi eliberate sarcini de muncă în locurile unde sunt abateri de la cerințele de securitate, cu excepția sarcinilor de înlăturare a acestor abateri, cunoscând cu certitudine că tavanul era instabil, până la întărirea tavanului, la 20 noiembrie 2017 a eliberat sarcini echipei de muncitori în abatajul mașinei de tăiat piatră nr. 7 în componența lui Xxxxxxx, loc în care tavanul era instabil, în rezultatul cărui fapt, la 20 noiembrie 2017, în intervalul de timp 14:00-15:00 minute, în momentul când se efectuau lucrări de tăiere a pietrei, au căzut rocile de calcar din tavan pe o suprafață de aproximativ 90 m² cu grosimea stratului prăbușit între 20 cm. și 40 cm., provocând decesul angajaților Xxxxxxx.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

3.1 Avocatul Placinta Grigorii în numele lui Chira Tudor prin care a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul Chira Tudor învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal să fie achitat.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

- nu este clară poziția acuzatorului de stat care consideră acțiunile lui Chira Tudor intenționate cu scop de profit, dar în final le califică ca fiind imprudență;

- nici un angajat al întreprinderii audiat ca martor în ședința de judecată nu a declarat că s-a adresat față de președintele Cooperativei referitor la careva încălcări a securității muncii și nu au fost luate măsuri;

- la fel specialiștii Bînzari Vitalie și Pîrvu Anatolie fiind audiați în ședința de judecată au declarat că în cadrul verificării cauzei accidentului vizat s-a constatat îndeplinirea insuficientă a atribuțiilor de serviciu a persoanelor cu răspundere - șeful de sector și maistrul și nerespectarea instrucției de securitate și sănătății muncii de către membrii echipajului;

- membrii echipajului nr. 7 nu au anunțat administrația despre condițiile de lucru în instabilitatea tavanului;

- necătând la aceasta, prima instanță pentru îndreptățirea sentinței adoptate față de Chira Tudor a invocat precum că în ședința de judecată s-au constatat contradicții esențiale în privința faptului că Chira Tudor nu cunoștea starea de fapt a situație din abatajul nr. 7. Pentru aceasta face trimitere la declarațiile inculpatului Chira Tudor care a confirmat că în ziua când a avut loc accidentul a fost la serviciu în mină, când șeful de sector Lîsenco Semion le-a împărțit muncitorilor sarcinile de lucru. La fel, declarațiile martorului Terlețchii Alexandru care era răspunzător de întărirea tavanului care a declarat că nu cunoaște dacă Chira Tudor știa despre aceasta. La fel, se referă la declarațiile martorului Căpățină Constantin care a declarat că indicații de a întări tavanul lui Terlețchii Alexandru i-au fost date de Lîsenco Semion sau Chira Tudor;

- consideră că nu pot fi luate în considerație declarațiile lui Căpățină Constantin referitor de la cine a primit indicații Terlețchi Alexandru, când ultimul a fost audiat și a declarat că încă pe data de 17.11.2017 a primit aceste indicații de la Lîsenco Semion;

- mai face trimitere prima instanță la o probă suplimentară cum este procesul-verbal de cercetare a circumstanțelor ce au dus la avaria cu decesul a trei

persoane din 30.11.2017, instanța nu a făcut cunoștință cu procesul-verbal dat. Informația din sentință a luat-o din probele acuzatorului de stat care intenționat, în rechizitoriu și dezbaterile judiciare nu a indicat care au fost totuși circumstanțele avariei constatate de comisie luând din acest proces-verbal momentele unde și cum s-a petrecut accidentul;

- de fapt, prin procesul-verbal din 30.11.2017 de cercetare tehnică a circumstanțelor ce au dus la avarie cu decesul a trei persoane au fost stabilite persoanele responsabile de exploatarea inofensivă a obiectului industrial periculos și care au admis încălcarea cerințelor securității urmate de producerea avariei și anume: eliberarea, de către șeful de sector, sarcinii de extracție minieră echipajului mașinii de tăiat piatră nr. 7 în condiții de risc sporit de securitate (instabilitatea tavanului în abataj); șeful de sector a ignorat indicațiile geologului dând indicații de întărire a tavanului instabil conform pașaportului de întărire prevăzut pentru tavan stabil și cu o stabilitate medie. Au fost încălcate prevederile 241 XXXXXXXX; îndeplinirea insuficientă a atribuțiilor de către maestru minier, nu a vizitat locurile de muncă pe parcursul turei. Au fost încălcate prevederile 16 XXXXXXXX; membrii echipajului mașinii de tăiat piatră nr. 7 nu au oprit lucrările de extracție minieră și nu au părăsit abatajul, cu informarea administrației, în condițiile de pericol sporit a tavanului. Au fost ignorate prevederile pct. 16 și pct. 31;

- din concluziile comisiei respective nu rezultă că Chira Tudor este vinovat de careva încălcări care au admis sau putea admite producerea avariei;

- acest fapt a fost confirmat în ședința de judecată de către specialiștii care au cercetat nemijlocit cazul Bînzari Vitalie și Pîrvu Anatolie.

3.2. Avocatul Bîrcă Grigore în numele lui Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei prin care a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care acțiunile inculpaților Lîsenco Semion, Lîsenco Serghei să fie recalificate în baza art. 183 alin. (2) Cod Penal, cu stabilirea pedepsei în limita prevăzută de sancțiunea acestui articol, prin aplicarea prevederilor art. 78 și art. 90 Cod Penal.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

-pedeapsa stabilită prin sentința atacată este disproporționată faptei infracționale, incriminate dâșilor, calificarea ei ca încălcare a regulilor de securitate la efectuarea exploatărilor miniere, soldată cu deces de persoane fiind una greșită.

- instanța nu a elucidat toate circumstanțele care atenuază răspunderea și fac posibilă condamnarea inculpaților cu suspendarea condiționată a executării pedepsei;

- la stabilirea pedepsei, instanța a reținut ca circumstanță atenuantă doar recuperarea de către inculpați a pagubei pricinuite familiilor victimelor a câte 200000 lei pentru fiecare și prezența a doi copii minori în familia lui Lîsenco Serghei, fiind lăsate fără apreciere circumstanțele ce țin de recunoașterea vinovăției pe deplin, de căința sinceră a inculpaților, de ilegalitatea acțiunilor victimelor prin continuarea procesului de extragere a blocurilor de calcar în condiții de pericol contrar instrucțiunilor de protecție a muncii, care potrivit art.

76 Cod Penal, poartă la fel un caracter atenuant, stabilirea căror influențează esențial la individualizarea pedepsei;

- nu s-a ținut cont nici de faptul că inculpatul Lîsenco Semion are o vârstă înaintată, suferă de o boală incurabilă (este diagnosticat cu cancer de cută, se află la evidența medicului-oncolog din 2012);

- atât organul de urmărire penală, cât și instanța de judecată au stabilit în acțiunile/inacțiunile inculpaților Lîsenco Semion, șef de sector și Lîsenco Serghei, maistru miner, ambii fiind persoane cu funcții de răspundere în cadrul Cooperativei de Producere „Orizont-Extrageră”, cu unicul gen de activitate în domeniul miner, încălcarea Regulilor unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile XXXXXXX, neaplicabile în speță;

- regulile unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile XXXXXXX, care stau la baza învinuirii inculpaților Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei, fiind un document normativ-tehnic din Federația Rusă, a fost pus în aplicare în Republica Moldova prin ordinul Ministerului Economiei nr. 221 din 29.12.2010 în temeiul art. 2 alin. (3) al Legii nr. 803-XIV din 11.02.2000 „privind securitatea industrială a obiectelor industrial periculoase”;

- legea menționată a fost abrogată în legătură cu adoptarea unei noi legi privind securitatea industrială a obiectelor industrial periculoase nr. 116 din 18.05.2012. Conform art. 21 al acestei Legi, actele normative în domeniu, inclusiv și documentele normativ-tehnice, se aplică în măsura în care nu contravin legii în cauză; -documentele normativ-tehnice în domeniul securității industriale din alte state, potrivit art. 3 alin. (4), (5) al Legii noi privind securitatea industrială a obiectelor industrial periculoase, devin aplicabile și obligatorii în Republica Moldova în baza acordurilor interstatale, odată cu considerarea echivalenței lor cu documentele normativ-tehnice naționale, care identifică caracterul obligatoriu al documentului normativ-tehnic, textul căror urmează a fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Economiei. Prin ordinul Ministerului Economiei nr. 221 din 29.12.2010, poziția nr. 84 din anexa nr. 1, au fost puse în aplicare Regulile unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile cu sigla XXXXXXX, fără a fi specificată echivalența lor cu documentele similare naționale, care identifică caracterul obligatoriu al acestui document, nefiind textul publicat pe pagina web oficială a Ministerului Economiei. Aceste neconformități cu Legea nr.116 din 18.05.2012 „privind securitatea industrială a obiectelor industrial periculoase”, exclud aplicarea Regulile unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile cu sigla XXXXXXX;

- la stabilirea vinovăției inculpaților, instanța a reținut un document normativ-tehnic, care la momentul comiterii infracțiunii nu putea fi aplicat, considerând nejustificat valabilitatea ordinului Ministerului Economiei, prin care au fost aprobate Regulile unice de securitate la exploatarea în subteran a

zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile cu sigla XXXXXXXX;

- consideră că calificarea faptelor infracționale, comise de inculpații Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei pe indicii obiectivi ale infracțiunii prevăzute de art. 300 lit. a) și b) Cod penal, prezintă o eroare juridică, care necesită corectare;

- în speță, calificarea juridică a acțiunilor/inacțiunilor inculpaților Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei potrivit art. 300, lit. a) și b) Cod penal nu întrunește semnele obiective ale acestei infracțiuni. Regulile de securitate, încălcarea cărora este stipulată în dispoziția acestui articol, nu pot fi aplicate. Nerespectarea de către inculpați a regulilor de securitate și protecție a muncii, stabilite în fișele de post, încălcări care au provocat deces de persoane și care sunt recunoscute de către ei, se încadrează în indicii infracțiunii prevăzute de art. 183 alin. (2) Cod penal.

3.3. Avocatul Botnaru Grigore în numele succesorilor părților vătămate și civile Zinaida Munteanu, Tatiana Ciobanu, Feodora Straistari prin care a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care a-i recunoaște culpabili pe inculpații Lîsenco Serghei, Lîsenco Semion de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal și a le stabili pedeapsă penală sub formă de 6 (șase) ani închisoare. Pedepșa stabilită inculpatului Chira Tudor de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal sub formă de închisoare de 3 (trei) ani a o suspenda condiționat în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

- măsura de pedeapsă stabilită inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion în baza art. 300, lit. a) și b) Cod penal este una prea blândă, în coraport cu fapta imputată, cât și a consecințelor care au survenit-decesul a trei persoane, angajați ai Cooperativei de Producție „Orizont-Extragere”;

- la stabilirea pedepsei inculpaților Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei, instanța de judecată a motivat prin faptul că ultimii anterior nu au fost trași la răspundere penală, se caracterizează pozitiv, la evidența medicului narcolog și sau psihiatru nu se află;

- la stabilirea pedepsei inculpatului Lîsenco Semion instanța a mai motivat prin faptul, că ultimul are la întreținere doi copii minori;

- instanța a mai motivat prin faptul, că circumstanțe agravante stipulate de art. 77 Cod Penal nu au fost stabilite;

- în contextul art. 76 (s-a indicat art. 77) alin. (1) lit. e) Cod penal, instanța a indicat în calitate de circumstanță atenuantă repararea benevolă a pagubei pricinuite de către inculpați;

- la stabilirea pedepsei inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion în baza art. 300, lit. a) și b) Cod penal sub formă a câte 4 (patru) ani închisoare, instanța a motivat, că pedeapsa penală este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, ori practica judiciară demonstrează, că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la

consecințe contrare scopului urmărit. Mai indică instanța de judecată că, pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale;

- astfel, făcând o concluzie a motivelor de stabilire a pedepsei inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion în baza art. 300, lit. a) și b) Cod penal sub formă a câte 4 (patru) ani închisoare, se poate conchide că pedeapsa este stabilită contrar prevederilor art. art. 7, 61, 75, cât și Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 5 din 19.06.2006 „privind sentința judecătorească”;

- la stabilirea pedepsei inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion instanța nu a luat în considerație faptul că conform art. 16 alin. (4) Cod penal, infracțiunea imputată inculpaților se consideră ca gravă, sancțiunea art. 300, lit. a), b) Cod Penal prevăzând o pedeapsă sub formă de închisoare de la 3 (trei) la 10 (ani) închisoare;

- pedeapsa penală stabilită este una neechitabilă faptului, nemotivată, indicându-se că inculpatul Lîsenco Serghei are la întreținere doi copii minori;

- în cazul dat concret, instanța de fond nu a luat în considerație faptul că succesorii părților vătămate și civile Munteanu Zinaida, Ciobanu Tatiana și Straistari Feodora au rămas văduve, având la întreținere a câte doi copii minori, aflându-se la întreținere totală la momentul decesul soților, rămânând fără nici un sprijin;

- succesorul părții vătămate și civile Munteanu Zinaida nu este încadrată în câmpul muncii nici până la moment, dat fiind faptul vârstei copilului minor, Munteanu David, a stării de sănătate. Urmare a decesului soțului Munteanu Ion, ultima a rămas și singurul sprijin al tatălui ultimului, Munteanu Ion Petru, care după tragedia decesului fiului, are consecințe grave de sănătate (psihiatrice);

- succesorul părții vătămate și civile Straistari Feodora nu este încadrată în câmpul muncii oficial, activează ocazional, din motivul stării sănătății, fapte ce se referă și la succesorul părții vătămate și civile Ciobanu Tatiana;

- argumentele instanței, precum că practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

- după comiterea faptei, inculpatul Lîsenco Serghei s-a eliberat din funcția deținută, lăsând pe umerii Președintelui Cooperativei de producție „Orizont Extragere” Chira Tudor restituirea indemnizației unice succesurilor părților vătămate și civile în legătură cu decesul soților;

- în cazul dat, stabilirea unei pedepse neproporționale faptei imputate inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion este o nedreptate față de succesorii părților vătămate, ori această pedeapsă de asemenea este o nedreptate, jignire, înrăire și neîncredere în actul de înfăptuire a justiției;

- instanța de judecată urmează a apăra interesele celor pătimiți, în strictă conformitate cu legea și a nu le degreva din drepturile sale de a fi satisfăcuți de supremația Legii penale, cum nu este în cazul dat;

- astfel, măsura de pedeapsă solicitată inculpaților Lîsenco Serghei și

Lîsenco Semion a câte 6 (șase) ani închisoare, corespunde faptelor infracționale;

- măsura de pedeapsă stabilită inculpatului Chira Tudor sub formă de 3 (trei) ani închisoare este una prea aspră în concordanță cu fapta imputată;

- inculpatul Chira Tudor, reieșind din materialele cauzei penale, se face cel mai puțin vinovat de comiterea fetei imputate, ce a dus la decesul angajaților xxxxxx la 20.11.2017;

- din momentul tragediei expuse, inculpatul Chira Tudor a fost și este unica persoană care a susținut moral și financiar succesorii părților vătămate și civile, care și până în prezent le susține;

- restituirea pagubei materiale, cât și a celei morale pe prezenta cauză penală se datorează în exclusivitate inculpatului Chira Tudor;

- în legătură cu tragedia expusă, în adresa Cooperativei de producție „Orizont Extragere a fost înaintată cerere de achitare a indemnizației unice în legătură cu decesul angajaților xxxxx în urma accidentului de muncă, ce urmează a fi achitată soțiilor defuncțiilor - succesoriilor părților vătămate și civile Munteanu Zinaida, Ciobanu Tatiana și Straistari Feodora;

- la moment, Cooperativa de producție „Orizont Extragere”, în persoana inculpatului Chira Tudor urmează a achita indemnizația unică în legătură cu decesul angajaților Xxxxxxx succesoriilor părților vătămate;

- urmare a accidentului de muncă mortal, la moment la Cooperativa de producție „Orizont-Extragere” mulți angajați s-au eliberat, activând un număr redus de persoane, ce creează o dificultate la achitarea indemnizației unice în legătură cu decesul angajaților Xxxxxxx;

- inculpatul Chira Tudor este concomitent fondator al Cooperativei de producție „Orizont Extragere”, președinte și director executiv, care îndeplinește și alte funcții, în scopul restituirii indemnizației date;

- condamnarea inculpatului Chira Tudor la pedeapsa de 3 (trei) ani închisoare cu executare, este echivalentă cu condamnarea dublă a succesoriilor părților vătămate, care au rămas văduve, copiii rămași orfani, fără sprijin financiar, care va duce la imposibilitatea încasării indemnizației unice în legătură cu decesul soțiilor;

- poziția pe marginea cauzei penale a fost preventiv consultată cu reprezentanții părților vătămate și civile Munteanu Zinaida, Ciobanu Tatiana și Straistari Feodora;

- astfel, la stabilirea pedepselor inculpaților, instanța urmează a ține cont de prevederile art. 75, 76, 77 Cod Penal, de comportamentul inculpaților la momentul săvârșirii fetei, cât și după cele nominalizate;

- inculpatul Chira Tudor, în opinia cât și a succesoriilor părților vătămate și civile Muntean Zinaida, Ciobanu Tatiana și Straistari Feodora este persoana cu o vinovăție mai puțin redusă față de inculpații Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2020, apelul avocatului Bîrcă Grigore în numele inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion a fost respins ca fiind nefundat. Apelurile declarate de avocatul Grigorii Plăcinta în numele inculpatului Chira Tudor și de avocatul Grigore Botnaru în

numele succesorilor părților vătămate și civile Zinaida Munteanu, Tatiana Ciobanu, Feodora Straistari au fost admise, casată parțial sentința, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță:

Lui Chira Tudor, Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal pedeapsa sub formă de închisoare aplicată prin sentință în conformitate cu art. 90 Cod Penal a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani.

În rest, sentința Judecătorei Criuleni, sediul Central din 18 decembrie 2019, a fost menținută.

4.1 Instanța de apel a statuat: prima instanță, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpaților Chira Tudor, Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 300, lit. a), b) Cod penal—încălcarea regulilor de securitate la efectuarea exploatărilor miniere, a lucrărilor de construcție miniere, soldată cu decesul a trei persoane.

Cu referire la poziția avocatului Placinta Grigorii în numele inculpatului Chira Tudor prin care s-a solicitat pronunțarea unei sentințe de achitare în privința inculpatului Chira Tudor, dar și a avocatului Bîrcă Grigore în numele inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion privind recalificarea acțiunilor inculpaților în baza art. 183, alin. (2) Cod penal, instanța de apel a apreciat că argumentele invocate de către partea apărării sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute, or, în cadrul cercetării judecătorești, în urma verificării și aprecierii ansamblului de probe administrat la materialele cauzei, instanța de apel a constatat legalitatea și temeinicia soluției primei instanțe privind stabilirea vinovăției inculpaților Chira Tudor, Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion și încadrarea juridică a acțiunilor infracționale în baza art. 300, lit. a), b) Cod penal.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele avocatului Placinta Grigorii potrivit căruia, nevinovăția inculpatului Chira Tudor poate fi susținută pe faptul că nici un angajat al întreprinderii, audiat ca martor în ședința de judecată nu a declarat că s-a adresat la Președintele Cooperativei referitor la careva încălcări a securității muncii și nu au fost luate măsuri, deoarece aceste afirmații nu disculpă acțiunile inculpatului Chira Tudor, care activând în calitate de Președinte al Cooperativei de producție „Orizont Extragere” avea obligația de a asigura măsurile de protecție a regulilor de exploatare minieră de către angajații din subordine prin amplasarea și utilizarea corectă a lucrărilor tehnico-ingenerești și a muncitorilor, or, prin scrisorile adresate conducerii Cooperativei de Producție „Orizont Extragere” din 07 august 2017 și Federației Sindicatelor în Construcție și Industriei Materialelor de Construcții „Sindicons”, conducerea Cooperativei de Producție „Orizont Extragere” a fost sesizată de către angajați despre încălcarea regulilor de exploatare minieră.

Instanța de apel a respins argumentele avocatului Placinta Grigorii care și-a

întemeiat poziția de apărare pe faptul că specialiștii Bînzari Vitalie și Pîrvu Anatolie au declarat că în cadrul verificării cauzei accidentului vizat, s-a constatat îndeplinirea insuficientă a atribuțiilor de serviciu a persoanelor cu răspundere – șeful de sector și maistrul și nerespectarea instrucției de securitate și sănătății muncii de către membrii echipajului.

În speță, învinuirea în comiterea infracțiunii, a fost înaintată și lui Lîsenco Serghei, maistru în condiții de subteran de muncă și lui Lîsenco Semion, persoană responsabilă pentru supravegherea tehnică a obiectelor industrial periculoase, șef de sector al Cooperativei de Producție „Orizont Extragere”, cu stabilirea vinovăției și a inculpatului Chira Tudor, anume reieșind din funcția de Președinte al Cooperativei de Producție „Orizont Extragere” și care a admis încălcarea regulilor de securitate la efectuarea exploatărilor miniere, a lucrărilor de construcție miniere, soldată cu decesul a trei persoane.

Cu referire la argumentele avocatului Placinta Grigorii precum că prima instanță eronat a pus la baza sentinței de condamnare a inculpatului Chira Tudor declarațiile martorilor audiați în cadrul ședinței de judecată, instanța de apel a constatat că declarațiile martorilor au fost reținute ca urmare a aprecierii acestora în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod procedură penală.

Instanța de apel, apreciind din punct de vedere al coroborării lor, și anume declarațiile martorilor Terlețchi Alexandru, Căpățină Constantin, precum și declarațiile inculpatului Lîsenco Serghei, care și în ședința instanței de apel a confirmat că cunoștea că tavanul nu era întărit, dar lucrările se efectuau în scopul dat, atestă că inculpatul Chira Tudor era la curent cu starea de fapt a lucrurilor în abatajul nr. 7 în care s-a produs accidentul, dar nu a intervenit în nici un mod în vederea sistării lucrărilor.

În ceea ce privește dezacordul avocatului Placinta Grigorii cu proba administrată la faza urmăririi penale – procesul-verbal de cercetare a circumstanțelor ce au dus la avaria cu decesul a trei persoane din 30.11.2017, instanța de apel nu a stabilit nici un temei de a pune la îndoială legalitatea administrării acestei probe sau a veridicității informațiilor ce sunt furnizate prin intermediul acestei probe, din conținutul căreia rezultă că în abatajul mașinii de tăiat piatră nr. 7 au căzut rocile de calcar din tavan de pe o suprafață de aproximativ 90 m.p., grosimea stratului prăbușit încadrându-se între 20-40 cm. La intersecția excavațiilor (pct. de reper nr. 644) tavanul era consolidat cu bare din beton armat. După intersecție (direcția mașinii de tăiat piatră nr. 7) erau perforate în tavan 15 găuri în trei rânduri pentru instalarea barelor de beton armat, însă barele nu au fost instalate, ceea ce a slăbit rezistența rocilor în tavan. În calitate de cauze generalizate ale avariei au fost stabilite: pe lângă altele nivelul scăzut de dirijare a lucrărilor inclusiv de către președintele Cooperativei „Orizont Extragere, care conform atribuțiilor de serviciu avea obligația de a asigura măsuri de protecție a muncii a angajaților din subordine prin amplasarea și utilizarea corectă a lucrărilor tehnico-ingenerești și a muncitorilor.

Instanța de apel a apreciat că conținutul procesului-verbal de cercetare a circumstanțelor ce au dus la avaria cu decesul a trei persoane din 30.11.2017

coroborează cu declarațiile specialistului Ciubotaru Valerian, concluziile despre vinovăția inculpatului Chira Tudor, sunt întemeiate și pe faptul că acesta a ignorat datele din proiectul de exploatare a zăcămintului, precum și în nota informativă atașată planului de desfășurare a lucrărilor miniere pentru anul 2017 (zăcămintul de calcar „Cricova-II”, sectorul „Scurta”), în care era indicat expres că în masivul de rocă substanțele calcaroase aveau o structură eterogenă și duritate scăzută în comparație cu rocile în care erau încorporate.

Cu referire la argumentele avocatului Placinta Grigorii potrivit căruia, acuzatorul de stat a considerat acțiunile inculpatului Chira Tudor ca fiind intenționate, cu scop de profit, iar în final le califică ca fiind imprudente, instanța de apel nu a stabilit careva erori în sensul dat, având în vedere că latura subiectivă a infracțiunii se caracterizează prin intenție sau imprudență în raport cu fapta prejudiciabilă și prin imprudență în raport cu urmările prejudiciabile.

În ceea ce privește poziția de apărare a avocatului Bîrcă Grigore formulată în numele inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion, instanța de apel a respins-o, argumentele părții apărării în partea ce ține de faptul că la stabilirea vinovăției inculpaților, prima instanță a reținut un document normativ-tehnic, care la momentul comiterii infracțiunii nu putea fi aplicat, considerând nejustificat valabilitatea ordinului Ministerului Economiei, prin care au fost aprobate Regulile unice de securitate la exploatarea în subteran a zăcămintelor de minereuri, minereuri nemetalifere și zăcămintelor aluvionare de substanțe minerale utile cu sigla XXXXXXXX, or, conținutul Regulilor indicate supra, au fost aprobate prin Ordinul Ministerului Economiei nr. 221 din 29 decembrie 2010, care are putere juridică obligatorie, acesta nefiind abrogat, încălcarea căroră a fost reținută în sarcina inculpaților.

În contextul dat, instanța de apel a respins ca nefondată solicitarea avocatului Grigore Bîrcă privind recalificarea acțiunilor inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion în baza art. 183 alin. (2) Cod penal, or, organul de urmărire penală corect a calificat acțiunile inculpaților în baza art. 300, lit. a), b) Cod penal.

Instanța de apel a reținut că inculpatul Lîsenco Serghei, în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, a confirmat faptul că dânsul cunoștea faptul că tavanul nu era întărit, dar lucrările se efectuau în scopul dat, iar din acest motiv, trebuia să insiste ca garda să nu plece, considerând că aceasta este vina lui.

Instanța de apel a constatat că vinovăția inculpaților Lîsenco Semion și Lîsenco Serghei este confirmată și prin declarațiile martorului Terlețchii Alexandru, declarațiile martorului Căpățina Constantin.

Cu referire la argumentele avocatului Bîrcă Grigore privind neadmiterea ca probe a proceselor-verbale de cercetare tehnică a circumstanțelor ce au adus la avarie cu deces de persoane și a accidentului de muncă, întocmite de membrii comisiilor formate de organele de supraveghere în domeniul securității industriale a obiectelor periculoase și Inspecției de stat a muncii, prima instanță a apreciat că acestea nu pot fi reținute ca fiind pertinente, or, pe lângă faptul că apărătorul nu a adus în acest sens careva argumente, datele ce se conțin în procesele-verbale

vizate, au fost verificate în cadrul urmăririi penale de către ofițerul de urmărire penală în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, prin cercetarea sursei din care provin, fiind anexate la materialele cauzei, iar în continuare au servit în vederea administrării de noi probe.

Instanța de apel a indicat că inculpații au manifestat imprudență față de urmările prejudiciabile survenite, or, dâșii chiar dacă nu își dădeau seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor și inacțiunilor admise, nu au prevăzut posibilitatea survenirii acestor urmări, însă în virtutea funcțiilor pe care le dețineau trebuiau și puteau să le prevadă.

Instanța de apel a constatat că prima instanță nu a reținut cu titlu de circumstanțe agravante „provocarea prin infracțiune a unor urmări grave și săvârșirea infracțiunii prin mijloace care prezintă un pericol social sporit”, invocate de acuzatorul de stat, or, în sensul art. 77 alin. (1), lit. b) Cod penal, se înțeleg „urmări grave” doar acelea care nu sunt incluse în componența infracțiunii în calitate de semne obligatorii ale laturii obiective a componenței respective de infracțiune.

Instanța de apel, verificând soluția primei instanțe referitor la modalitatea de executare a pedepsei penale sub formă de închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip deschis aplicată inculpaților, a apreciat că aceasta este inechitabilă, în coraport cu personalitatea inculpaților, cu atitudinea acestora față de infracțiune, care au regretat evenimentele ce au avut loc la data de 20.11.2017, modul de manifestare a inculpaților în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, care nu au împiedicat la desfășurarea procesului penal, precum și față de acțiunile inculpaților, care au recuperat benevol prejudiciile cauzate succesurilor victimelor.

În ceea ce privește argumentele avocatului Botnaru Grigore referitor la faptul că restituirea pagubei materiale, cât și morale se datorează în exclusivitate inculpatului Chira Tudor, instanța de apel nu le-a reținut ca fiind întemeiate, întrucât din materialele cauzei penale, rezultă că atât inculpatului Chira Tudor, cât și inculpații Lîsenko Serghei și Lîsenko Semion au recuperat prejudiciul cauzat succesurilor părților vătămate, fapt pentru care prima instanță a admis cererile de retragere a acțiunii civile depusă de Munteanu Zinaida, Straistari Fiodora, Ciobanu Tatiana împotriva inculpaților și a dispus încetarea procesului în latura civilă.

La fel, în ceea ce privește indemnizația unică, instanța de apel a reținut că aceasta se achită prin contract de către Cooperativa de producție „Orizont Extragere”, în fiecare lună a câte 30 000 lei, astfel după cum a indicat inculpatul Chira Tudor în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel.

Evaluând și apreciind circumstanțele cauzei în coraport cu personalitatea inculpaților, instanța de apel a considerat că în speță sunt întrunite condițiile privind suspendarea condiționată a executării pedepsei, așa cum inculpații nu prezintă pericol pentru societate, nu au antecedente penale, nu au fost stabilite careva circumstanțe care să caracterizeze negativ personalitatea inculpaților, prevalând circumstanțele pozitive, iar totalitatea acestor aspecte formează

convingerea instanței de apel că corectarea și reeducarea inculpaților va fi posibilă în condițiile aplicării prevederilor art. 90 Cod Penal, ceea ce va oferi o mai bună protecție intereselor societății și va evita consecințele negative ale izolării de societate a inculpaților și a plasării acestora în mediul penitenciar.

5. *Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar* de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, prin care invocând incidența pct. 6 și 10 a dispozițiilor alin. (1), art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei cu menținerea sentinței fără modificări, din motiv că apelurile au fost greșit admise.

În susținerea recursului procurorul invocă:

- instanța de apel, judecând în fapt și în drept cererile de apel a avocatului Bîrcă Grigore în numele inculpaților Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion, a avocatului Placinta Grigore în numele inculpatului Chira Tudor și respectiv a apelului comun declarat de către avocatul Botnaru Grigore împreună și în numele părților vătămate/civile Zinaida Munteanu, Tatiana Ciobanu, Feodora Straistari a admis erori de drept cu privire la motivarea soluției de suspendare condiționată în ordinea stabilită la art.90 alin.(1) Cod penal a executării pedepsei închisorii numite prin sentință inculpaților Chira Tudor, Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion;

- consideră că modalitatea de executare a pedepsei închisorii aleasă de către instanța de apel nu este în acord cu principiul proporționalității având în vedere fapta săvârșită, **consecințele grave ale acesteia** dar și de impactul social al evenimentelor prejudiciabile,

- raționamentul de aplicare a beneficiilor prevederilor art.90 Cod penal are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi conduita bună a infractorului, stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii și nu în ultimul rând comportarea sinceră în cursul procesului, *ceea ce în cauza deferită judecătii nu se constată.*

- *consideră că* în cauza lui Chira Tudor, Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion nu s-au constatat circumstanțe ce ar justifica suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea, or, personalitatea inculpaților nu prezintă garanțiile unei bune conduite, care ar fi permis instanței de apel de manifesta indulgență în privința respectivilor;

- instanța de apel nu a răsturnat evaluările făcute de către prima instanță cu privire la individualizarea modalității de executare a pedepsei de către inculpații Chira Tudor, Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion;

- prima instanță a reținut în exclusivitate că respectivii au săvârșit o infracțiune gravă, care deși este una din imprudență, s-a soldat cu urmări prejudiciabile grave-decesul a trei persoane care aveau fiecare la întreținere câte 2 copii minori. Contrar practicii de întocmire a hotărârilor judecătorești, instanța de apel, la individualizarea modalității de executare de către inculpații Chira Tudor, Lîsenco Serghei și Lîsenco Semion a pedepsei sub formă de închisoarea ținut seama de

circumstanțele pe care prima instanță le-a pus în mare parte la baza individualizării pedepsei penale;

- consideră că instanța de apel greșit a admis apelul declarat de către avocatul Placinta Grigorii în numele inculpatului Chira Tudor și de avocatul Botnaru Grigore în numele succesorilor părților vătămate și civile Zinaida Munteanu, Tatiana Ciobanii, Feodora Straistari, aceasta devreme ce argumentele invocate în sprijinul soluției dispuse vin în contradicție cu probatoriul privind personalitatea inculpaților administrat la etapa urmăririi penale și cercetării judecătorești în instanțele de fond și apel, consecințelor faptei prejudiciabile, sânt contrare scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii și pedepsei penale.

6. La recursul ordinar declarat de către procuror, în conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹ Cod procedură penală, avocatul Botnaru Grigore cu succesorii părților vătămate au depus referință și pledează pentru inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat, indicând că, la stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă inculpaților, instanța de apel a ținut cont în deplină măsură de principiile generale de aplicare a pedepsei, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării lui, iar în final stabilindu-le o pedeapsă echitabilă.

7. *Judecând recursul declarat, pe baza materialului din dosarul cauzei și a motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul procurorului urmează a fi respins, din următoarele raționamente.*

În conformitate cu art. 424 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă recursul și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Articolul 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală stipulează că judecând recursul, instanța respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Colegiul penal lărgit menționează că soluția respectivă se adoptă în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Din textul recursului examinat se evidențiază dezacordul titularului acestuia cu decizia instanței de apel cu privire la individualizarea pedepsei inculpaților, invocându-se temeiurile pentru recurs prevăzute la *pct. 6) și 10)* alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se*

întemeiază soluția, precum și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit atestă că motivele și temeiurile de recurs invocate de către partea acuzării, nu și-au găsit confirmarea, în speță nefiind constatate erorile de drept invocate.

Astfel, ce ține de temeiurile de recurs indicat de recurent, și prevăzut de art. 427 alin. (1) **pct. 6)** Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și prin hotărârea emisă a examinat toate aspectele esențiale invocate de către părți și în soluția pronunțată a dat răspuns acestora în mod motivat, din care considerente instanța de recurs ordinar nu identifică temeiuri de a interveni în decizia atacată.

Cu privire la temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) **pct. 10)** Cod de procedură penală, Colegiul penal apreciază alegațiile părții acuzării drept declarative și neîntemeiate, deoarece instanța de apel corect a statuat asupra necesității casării sentinței și emiterii unei noi hotărâri cu dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei inculpaților stabilită de către prima instanță ținând cont de personalitatea inculpaților, atitudinea acestora față de infracțiunea comisă, care au regretat evenimentele ce au avut loc la data de 20.11.2017, de modul de manifestare a inculpaților în cadrul urmăririi penale și judecării cauzei, precum și de faptul că aceștia au recuperat benevol prejudiciile cauzate.

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel corect a aplicat prevederile art. 61, 75, 90 Cod penal, ținând cont de toate circumstanțele comiterii infracțiunii și de practica judiciară constantă la acest capitol. Prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că, persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Conform prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea ultimului, cât și a altor persoane.

Totodată, conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile

Părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța de recurs subliniază că potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă.

O altă condiție prevăzută expres în alin. (1) art. 90 Cod penal, este aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia. Astfel, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze că scopul pedepsei poate fi atins și fără executarea efectivă a acesteia, ținând cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege la formarea unei astfel de convingeri.

La caz, prin decizia contestată, Chira Tudor Vasilii, Lîsenco Serghei Semion, Lîsenco Semion Fiodor recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 300, lit. a), b) Cod penal le-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare aplicată prin sentință, iar în temeiul cu art. 90 Cod penal a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani, fiecăruia, obligându-i ca în termenul stabilit să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent și prin comportare exemplară și muncă cinstită să îndreptățească încrederea ce li s-a acordat.

Colegiul penal lărgit consideră declarative alegațiile procurorului cu privire la individualizarea contrar prevederilor legale a pedepsei stabilite inculpaților Chira Tudor, Lîsenco Serghei, Lîsenco Semion, deoarece art. 90 Cod penal acordă instanței de judecată dreptul de a aplica suspendarea executării pedepsei cu închisoare cu respectarea rigorilor de motivare, de care în speță instanța de apel a ținut cont în deplină măsură, iar o altă opinie a participanților la proces asupra acestei soluții, în lipsa unei motivări corespunzătoare, nu poate constitui în sine un temei de casare a deciziei.

La fel, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel corect a conchis că prima instanță nu și-a motivat soluția privind neaplicarea instituției suspendării condiționate a executării pedepsei sub formă de închisoare, stabilite inculpaților, cu toate că materialele cauzei atestă că, corectarea și reeducarea acestora este posibilă fără a fi izolați de comunitate, familie și societate, cu realizarea pleneră și eficientă a scopului legii penale.

Or, având în vedere toate circumstanțele cauzei în cumul, ținând cont de principiul umanismului, prevăzut de art. 4 Cod penal, cât și de prevederile art. 61 alin. (2) Cod penal, instanța de recurs consideră că, nu este rațională executarea

pedepsei reale cu închisoarea de către inculpați, iar instanța de apel just a conchis de a menține aplicarea în privința acestuia a prevederilor art. 90 Cod penal, iar careva impedimente legale în acest sens nefiind stabilite.

Mai mult, din analiza deciziei recurate, Colegiul penal lărgit a stabilit că erorile de drept invocate în recursul părții acuzării nu și-au găsit confirmare, dat fiind faptul că, argumentele indicate, în esență au fost abordare în decizia instanței de apel, care la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor ce țin de individualizarea pedepsei, hotărârea emisă cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct.61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Din considerentele expuse supra, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că recursul declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, urmează a fi respins ca inadmisibil, din motiv că este nefondat, decizia instanței de apel fiind legală, întemeiată și motivată.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se respinge ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2020, în cauza penală în privința lui *Chira Tudor x, Lîsenco Serghei x, Lîsenco Semion x*.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 25 mai 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion